

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А І Н И

27 серпня 2021 р.

Справа №200/9169/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:

головуючого - судді Логойди Т.В.,

розглянувши в порядку письмового провадження (за правилами спрощеного позовного провадження) адміністративну справу за позовом Фурлет Вікторії Миколаївни до Головного управління ДПС у Донецькій області про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и в:

У липні 2021 року Фурлет В.М. звернулася до суду з вказаним адміністративним позовом, в якому просила:

- визнати протиправними дії Головного управління ДПС у Донецької області щодо відмови їй у визнанні боргу в розмірі 50 062,72 грн. по єдиному соціальному внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування безнадійним та його списання;

- зобов'язати Головне управління ДПС у Донецькій області вчинити дії щодо визнання безнадійним та списання боргу фізичної особи-підприємця Фурлет Вікторії Миколаївни по єдиному соціальному внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за період з 20.10.2014 року по день закриття припинення підприємницької діяльності, тобто по 09.06.2021 року в розмірі 50 062,72 грн.

Позов обґрунтовувала тим, що була суб'єктом господарювання, який перебуває на обліку в органі доходів і зборів, що розташований на території населеного пункту, де проводилася антитерористична операція, а тому згідно з п. 9-4 розд. VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» на час проведення антитерористичної операції до її закінчення звільнена від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, і відповідальність, штрафні та фінансові санкції за невиконання обов'язків платника єдиного внеску у вказаний період до нього не застосовуються.

09.06.2021 року її підприємницьку діяльність припинено.

Між тим, згідно з даними інформаційної системи ДПС України станом на 29.06.2021 року за нею обліковується заборгованість з єдиного внеску у розмірі 50 062,72 грн., яка виникла за період з 20.10.2014 року по 19.01.2021 року.

У червні 2021 року на адресу відповідача направлено адвокатський запит, в якому заявлено питання про визнання такого податкового боргу безнадійним та його списання. Між тим, в задоволенні заяви відмовлено.

Вважаючи свої права порушеними, вона звернулася до суду з даним адміністративним позовом.

Відповідач подав відзив на позовну заяву, в якому зазначав, зокрема, що підстави для звільнення позивача від сплати сум єдиного внеску відсутні. Пункт 9-3 (потім п. 9-4) розд. VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску

*306*4862596*1*2*

на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» не скасовував повністю обов'язків платника єдиного внеску.

Крім того, з 13.02.2020 року набрав чинності Закон України від 14.01.2020 року № 440-IX, яким п. 9-4 розд. VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо звільнення таких платників єдиного внеску як позивач від виконання своїх обов'язків на період з 14.04.2014 року до закінчення антитерористичної операції виключено. Тому підстави для застосування п. 9-4 розд. VIII вказаного Закону відсутні.

Просив в задоволенні позову відмовити.

Судом встановлено, що Фурлет В.М. з 01.04.2005 року по 09.06.2021 року була зареєстрована фізичною особою-підприємцем; була платником єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який перебуває на обліку в органі доходів і зборів (у Державній податковій інспекції у Київському районі м. Донецька (м. Донецьк), потім в Жовтневій об'єднаній ДПІ м. Маріуполя Донецької області, у Головному управлінні ДПС у Донецькій області (м. Маріуполь Донецької обл.), що розташований на території населеного пункту, включеного до переліку, що зазначений у ст. 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», де проводилася антитерористична операція, розпочата на підставі відповідного Указу Президента України.

19.12.2014 року вона по пошті надіслала на адресу Жовтневої об'єднаної ДПІ м. Маріуполя Донецької області, куди перемістилася Державна податкова інспекція Київського району м. Донецька, заяву про відсутність діяльності у зв'язку з проведенням антитерористичної операції.

09.06.2021 року її підприємницьку діяльність припинено, про що до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань внесено відповідний запис (код ЄДРПОУ, який відповідає РНОКПП, - 2599701042).

Згідно з даними інформаційної системи ДПС України та картки платника єдиного внеску станом на 29.06.2021 року за позивачем обліковується заборгованість з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (код платежу 71040000) у розмірі 50 062,72 грн., яка виникла за період з 20.10.2014 року по 19.01.2021 року.

У зв'язку з цим позивача як платника єдиного внеску з податкового обліку не знято.

У червні 2021 року на адресу відповідача з боку позивача направлено адвокатський запит, в якому заявлено питання про списання заборгованості з єдиного внеску як безнадійної.

За результатом розгляду вказаного запиту Головним управлінням ДПС у Донецькій області надана відповідь від 01.07.2021 року №19489/6/05-99-13-03-14, в якій повідомлено, що Законом України від 14.01.2020 року № 440-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» п. 9-4 розд. VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», щодо звільненні від виконання обов'язків, передбачених ч. 2 ст. 6 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», платників єдиного внеску, які перебувають на обліку у контролюючих органах, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція, виключено. Тому законодавством не передбачено особливих умов щодо виконання зобов'язань платниками єдиного внеску, які перебувають або перебували на обліку у контролюючих органах, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція.

Дослідивши матеріали справи, вирішивши питання чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги та заперечення, та якими доказами вони підтверджуються, чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, які правові норми належить застосувати до цих правовідносин, суд дійшов висновку, що позов не підлягає задоволенню з таких підстав.

Відповідно до ст. 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і

збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Частина 1 ст. 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» визначає платників єдиного внеску.

Згідно з п.п. 1, 4, 5 ч. 1 ст. 4 вказаного Закону платниками єдиного внеску є, зокрема:

- роботодавці;

фізичні особи - підприємці, зокрема ті, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством про працю, чи за цивільно-правовим договором (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців);

фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно, та фізичні особи, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту);

- фізичні особи - підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування;

- особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а саме наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності.

Згідно з ч. 2 ст. 6 вказаного Закону платник єдиного внеску, зокрема, зобов'язаний своєчасно та в повному обсязі нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок.

При цьому відповідно до ч. 4 ст. 6 вказаного Закону у разі державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця така фізична особа користується правами, виконує обов'язки та несе відповідальність, що передбачені для платника єдиного внеску, в частині діяльності, яка здійснювалася нею як фізичною особою - підприємцем.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 7 цього Закону єдиний внесок нараховується для платників, зазначених у пунктах 4 (крім фізичних осіб - підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування), 5 та 51 частини першої статті 4 цього Закону, - на суму доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за місяць, у якому отримано дохід (прибуток).

У разі якщо таким платником не отримано дохід (прибуток) у звітному періоді або окремому місяці звітного періоду, такий платник має право самостійно визначити базу нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Абзацом 3 ч. 8 та ч. 12 ст. 9 вказаного Закону визначено, що платники єдиного внеску, зазначені у пунктах 4, 5 та 51 частини першої статті 4 цього Закону, зобов'язані сплачувати єдиний внесок, нарахований за календарний квартал, до 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок.

Єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника.

Разом з вказаними нормами суд враховує наступне.

14.04.2014 року набрав чинності Указ Президента України від 14.04.2014 року №405/2014, яким уведено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13.04.2014 року «Про невідкладні заходи щодо боротьби з терористичною загрозою і збереження територіальної цілісності України» та розпочато проведення антитерористичної операції на території Донецької і Луганської областей.

15.10.2014 року набрав чинності Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (Закон від 02.09.2014 року № 1669-VII), який визначає тимчасові заходи для забезпечення підтримки суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території проведення антитерористичної операції, та осіб, які

проживають у зоні проведення антитерористичної операції або переселилися з неї під час її проведення.

Статтею 2 вказаного Закону на час проведення антитерористичної операції встановлено мораторій на виконання договірних зобов'язань та на нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними та іншими договірними зобов'язаннями, зокрема юридичним особам та фізичним особам - підприємцям, що провадять (провадили) свою господарську діяльність на території населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція.

Пунктом 4 ст. 11 вказаного Закону внесено зміни до певних законів України, зокрема розділ VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» доповнено пунктом 9-3 (який з 13.03.2015 року у зв'язку з набранням чинності Законом України від 02.03.2015 року № 219-VIII вважається пунктом 9-4) такого змісту:

«Платники єдиного внеску, визначені статтею 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у статті 2 Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції", де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року "Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України" від 14 квітня 2014 року №405/2014, звільняються від виконання своїх обов'язків, визначених частиною другою статті 6 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", на період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції або військового чи надзвичайного стану.

Підставою для такого звільнення є заява платника єдиного внеску, яка подається ним до органу доходів і зборів за основним місцем обліку або за місцем його тимчасового проживання у довільній формі не пізніше тридцяти календарних днів, наступних за днем закінчення антитерористичної операції.

Відповідальність, штрафні та фінансові санкції, передбачені цим Законом за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції, до платників єдиного внеску, зазначених у цьому пункті, не застосовуються.

Недоїмка, що виникла у платників єдиного внеску, які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у статті 2 Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції" де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року "Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України" від 14 квітня 2014 року № 405/2014, визнається безнадійною та підлягає списанню в порядку, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу.».

З 13.02.2020 року набрав чинності Закон України від 14.01.2020 року № 440-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи», яким п. 9-4 розд. VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», на який посилався позивач, виключено.

Статтею 58 Конституції України визначено, що Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Відповідно до рішення Конституційного Суду України від 13 травня 1997 року № 1-рп/1999 за загальноновизнаним принципом права закони та інші нормативно-правові акти не

мають зворотної дії в часі. Цей принцип закріплений у частині першій статті 58 Конституції України, за якою дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце.

Отже, враховуючи наведені вимоги законодавства платники єдиного внеску, які перебували на обліку в органі доходів і зборів, що розташований на території населеного пункту, де проводилася антитерористична операція, та здійснювали свою господарську діяльність на території проведення антитерористичної операції, період проведення якої тривав, на період з 14.04.2014 року по 12.02.2020 року включно (період дії п. 9-4 розд. VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування») були тимчасово звільнені від сплати сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, і відповідальність, штрафні та фінансові санкції, що передбачені Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» за невиконання обов'язків платника єдиного внеску, виключно у вказаний період до них не застосовувалася.

З 13.02.2020 року такі платники повинні виконувати покладені на них обов'язки зі сплати єдиного внеску в загальному порядку.

Позивач звернувся до податкового органу із заявою про списання безнадійного боргу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в той час, коли положення п. 9-4 розд. VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» вже не діяли.

Відповідно до п. 101.2 ст. 101 Податкового кодексу України під терміном "безнадійний" (безнадійний податковий борг) розуміється:

101.2.1. податковий борг платника податку, визнаного в установленому порядку банкрутом, вимоги щодо якого не були задоволені у зв'язку з недостатністю майна банкрута;

101.2.2. податковий борг фізичної особи, яка: визнана у судовому порядку недієздатною, безвісно відсутньою або оголошена померлою, у разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом; померла, у разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом; понад 720 днів перебуває у розшуку;

101.2.3. податковий борг платника податків, у тому числі податкового агента, стосовно якого минув строк давності, встановлений пунктом 102.4 статті 102 цього Кодексу;

101.2.4. податковий борг платника податків, що виник внаслідок обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин);

101.2.5. податковий борг платника податків, щодо якого до Державного реєстру внесено запис про його припинення на підставі рішення суду;

101.2.6. податковий борг банку, щодо якого наявне рішення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про затвердження звіту про завершення ліквідації банку або рішення Національного банку України про затвердження ліквідаційного балансу, ухвалення остаточного звіту ліквідатора і завершення ліквідаційної процедури.

Відповідно до п.п. 101.1 та 101.5 ст. 101 Податкового кодексу України списанню підлягає безнадійний податковий борг, у тому числі пеня та штрафні санкції, нараховані на такий податковий борг.

Контролюючі органи щокварталу здійснюють списання безнадійного податкового боргу. Порядок такого списання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Порядок списання безнадійного податкового боргу платників податків затверджений наказом Міністерства доходів і зборів України від 10.10.2013 року № 577.

Підпунктом 4 п. 2.1 розд. II вказаного Порядку передбачено, що під терміном «безнадійний податковий борг» слід розуміти податковий борг платника податків, що виник унаслідок обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Такий факт непереборної сили підтверджується, зокрема, Торгово-промисловою

палатою України - про настання обставин непереборної сили чи стихійного лиха на території України.

Відповідно до п. 3.1 розд. III Порядку визначення сум безнадійного податкового боргу, що підлягає списанню органами доходів і зборів, здійснюється на підставі даних інформаційних систем органів доходів і зборів (далі - ІС) станом на день виникнення безнадійного податкового боргу.

Пунктами 4.1, 4.2 зазначеного Порядку передбачено, що у випадках, передбачених підпунктом 4 пункту 2.1 розділу II цього Порядку, платник податків звертається до органу доходів і зборів за місцем обліку безнадійного податкового боргу та/або за місцем обліку такого платника з письмовою заявою, в якій зазначаються суми податків та зборів, що підлягають списанню.

До заяви обов'язково додаються документи, зазначені в підпункті 4 пункту 2.1 розділу II цього Порядку, які підтверджують, що податковий борг вважається безнадійним.

За результатами розгляду документів, наданих платником податків, керівник (його заступник) органу доходів і зборів за наявності підстав приймає рішення про списання безнадійного податкового боргу, яке оформляється на бланку за формою згідно з додатком 1 до цього Порядку.

Рішення про списання безнадійного податкового боргу складається у двох примірниках: перший - для платника податків, другий - для органу доходів і зборів.

Таким чином, списанню підлягає лише безнадійний податковий борг, який має бути підтверджений відповідними документами, і списується на підставі рішення відповідного податкового органу.

Документів, що передбачені Податковим кодексом України та вказаним Порядком, які б підтверджували те, що податковий борг з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування вважається безнадійним (сертифікату Торгово-промислової палати України), позивач до відповідача не подавав.

З огляду на встановлені обставини та вимоги законодавства, яке було чинним та підлягало застосуванню на час виникнення спірних правовідносин, податковий орган дійшов правильного висновку про відсутність правових підстав для визнання податкового боргу позивача з єдиного внеску безнадійним та його списання.

Аналогічна правова позиція викладена Верховним Судом в постанові від 14.04.2020 року у справі № 812/946/17, а також Першим апеляційним адміністративним судом в постанові від 01.03.2021 року в справі №200/6805/20-а.

З огляду на наведене правові підстави для задоволення позову відсутні.

Керуючись статтями 32, 139, 243 - 246 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

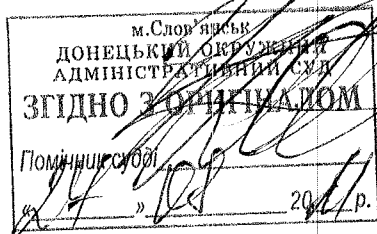
в и р і ш и в:

В задоволенні позову Фурлет Вікторії Миколаївни (83004, м. Донецьк, вул. Батищева, 7, кв. 93, РНОКПП 2599701042) до Головного управління ДПС у Донецькій області (87515, Донецька обл., м. Маріуполь, вул. Італійська, 59, код ЄДРПОУ ВП 44070187) про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії відмовити.

Рішення набирає законної сили у строк та у порядку, що визначені статтею 255 КАС України, і може бути оскаржене до суду апеляційної інстанції шляхом подання апеляційної скарги через суд першої інстанції протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Повне рішення судом складено 27 серпня 2021 року.

Суддя

Т.В. Логойда

*306*4862596*1*2*